

Aktualitetsprövning 2018

Skövde kommuns översiktsplan

PLAN.2016.3
Sektor samhällsbyggnad 2018-05-08

Innehåll

1	Sammanfattning	3
2	Slutsats	5
2.1	Kontinuerlig översiktlig planering.....	5
2.2	Prioriteringar.....	7
2.3	Utvecklingsstrategi.....	8
2.4	Arbetsätt och processer.....	8
3	Bakgrund.....	9
3.1	Bakgrund och syfte.....	9
3.2	Processen	9
4	Nya förutsättningar	10
4.1	Utmaningar framåt	10
4.2	Lagstiftning och planeringsunderlag	11
5	Analys av läget	12
5.1	Länsstyrelsens sammanfattande redogörelse.....	12
5.2	Kommunens fortsatta arbete med avseende på Lst sammanfattande redogörelse	14
5.3	Remiss	15
5.4	De tre ÖP-dokumenterna	16
5.4.1	ÖP2025.....	16
5.4.2	Fördjupning av översiktsplanen för centrala Skövde.....	17
5.4.3	Vindkraftsplanen	17
6	Bilagor	17

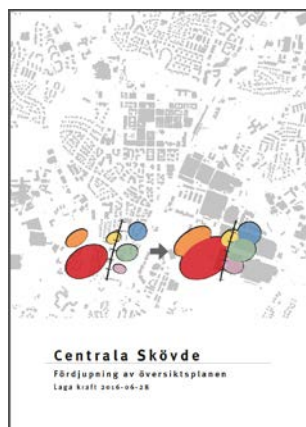
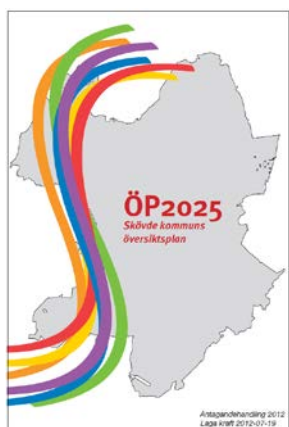
1 Sammanfattning

Varje kommun ska enligt plan- och bygglagen ha en aktuell översiktsplan. Det innebär också att en översyn av översiktsplanens aktualitet ska göras en gång varje mandatperiod. I plan- och bygglagens 3 kap 27 § står: ”Kommunfullmäktige ska minst en gång under mandattiden pröva om översiktsplanen är aktuell i förhållande till kraven i 5 §.”

Detta PM utgör beslutsunderlag vid prövningen av kommunens översiktsplans aktualitet, dokumentet redogör också för det fortsatta arbetet med översiktlig planering.

Kommunens arbete med aktualitetsprövningen har i huvudsak genomförts under hösten 2017 och våren 2018. Sektor samhällsbyggnad har varit ansvarig för arbetet. Beredningen för samhällsbyggnad (BSB) har utgjort referensgrupp och dialogforum för tjänstemän och politik. Arbetet har innefattat en genomlysning av de två översiktsplanedokumenterna ÖP2025 och Vindkraftsplanen, för bedömning av dess status, främst med avseende på sakinnehållet i förhållande till kraven i PBL 3 kap 5§.

Fördjupning av översiktsplanen för centrala Skövde antogs av kommunfullmäktige i maj 2016 och anses därmed vara aktuell.

En remiss med tio frågor har skickats till kommunens samtliga sektorer (i vissa fall även enskilda enheter), kommunalförbunden, de kommunala bolagen, de politiska partigrupperna, Stadstrafikforum, Näringslivsforum med flera. De inkomna svaren har varit en del i underlaget för kartläggning och bedömning av översiktsplanens status. Vidare har Länsstyrelsens sammanfattande redogörelse inför aktualitetsprövningen varit ett underlag.

Den samlade bedömningen utifrån arbetet med aktualitetsprövningen, är att våra nuvarande översiktsplanedokument fortsatt anses vara aktuella i sitt syfte att fungera som underlag vid planering och beslut i enlighet med plan- och bygglagens bestämmelser. Översiktsplanen kommer de nästkommande åren att kompletteras genom ytterligare geografiska och tematiska fördjupningar.

Översiktsplanen bedöms fortsatt visa grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden i kommunen och den visar fortsatt tillräckligt väl hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. Områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen finns redovisade (PBL 3:5).

Kommunens syn på hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras i det långa perspektivet föreslås förtydligas genom att ta fram en utvecklingsstrategi för Skövde kommun som ett kompletterande dokument.

Kommunen har påbörjat och kommer att fortsätta arbeta med kompletterande dokument till översiktsplanen i form av ett boendestrategiskt program (revidering), ett landsbygdsprogram (revidering) samt framtagande av en klimatanpassningsplan.

Arbete med översiktlig planering ska pågå kontinuerligt, ”rullande öp”. På så sätt hålls den strategiska fysiska planeringen igång hela tiden. För att få så bra förutsättningar som möjligt för detta, behöver rutiner och arbetsprocesser ses över och vidareutvecklas.

Sedan ÖP2025 antogs 2012 har fokus på en hållbar samhällsutveckling blivit än tydligare, med fokus på hållbarhetsfrågor så som hållbara resor och transporter, hållbara städer och hållbart byggande. Förändringar i klimatet ställer också ökade krav på klimatanpassning i samhället.

Behov av bostäder för alla har också fått ett utökat fokus de senaste åren. Kommunen har enligt bostadsförsörjningslagen ett ansvar att planera för att alla i kommunen ska få möjlighet att leva i goda bostäder samt att skapa goda förutsättningar för tillkomsten av bostäder.

2 Slutsats

Detta PM utgör beslutsunderlag vid prövningen av kommunens översiktsplans aktualitet, dokumentet redogör också för det fortsatta arbetet med översiktlig planering.

Den samlade bedömningen är att våra nuvarande översiktsplanedokument i nuläget fortsatt är aktuella i sitt syfte att fungera som underlag vid planering och beslut och i förhållande till kraven i 3 kap 5§ PBL. Översiktsplanen bedöms fortsatt visa grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden i kommunen och den visar fortsatt tillräckligt väl hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. Områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen finns redovisade.

Kommunens syn på hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras i det riktigt långa perspektivet föreslås förtydligas genom att ta fram en utvecklingsstrategi för Skövde kommun.

Kommunen har påbörjat och kommer att fortsätta arbeta med kompletterande dokument till översiktsplanen bland annat i form av ett boendestrategiskt program (revidering), ett landsbygdsprogram (revidering) samt framtagande av en klimatanpassningsplan.

Slutsatsen av analysen, genomgång av Öp-dokumenterna, samt vad som framkommit i remissyttranden och arbetsgruppsmöten leder fram till att:

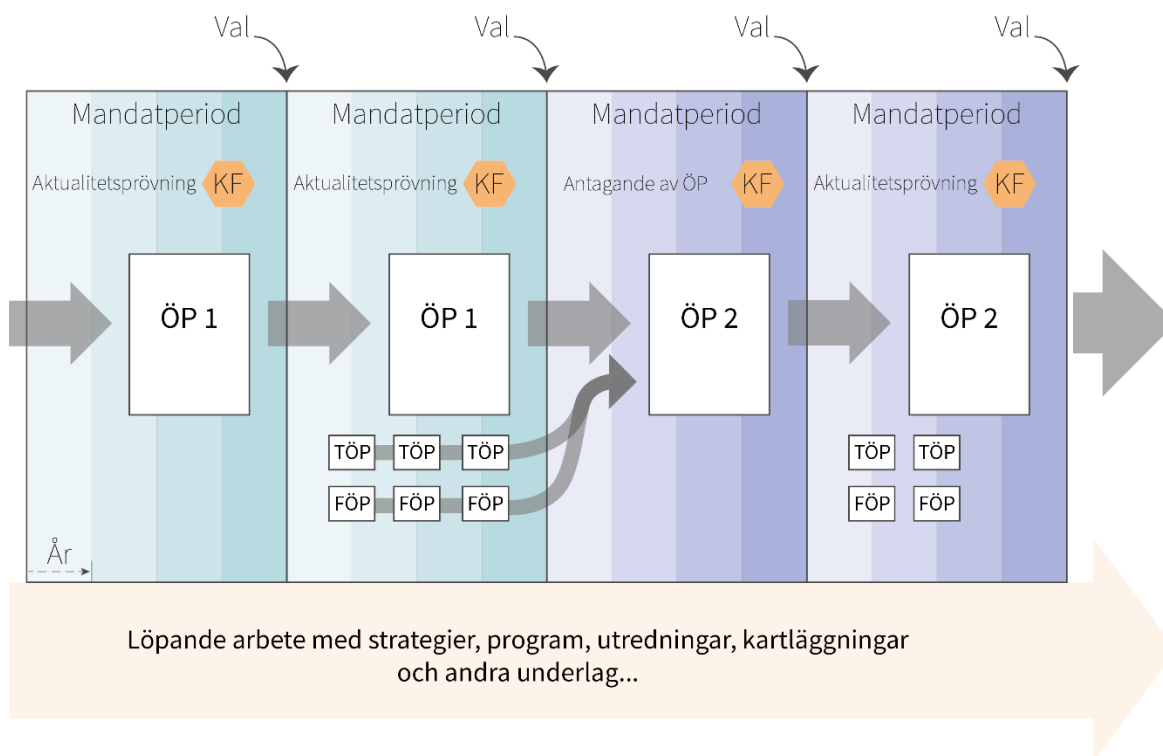
- Öp2025 är i nuläget fortsatt aktuell i sitt syfte att fungera som underlag vid planering och beslut
- Fördjupning av översiktsplanen för centrala Skövde antogs av KF juni 2016 och anses därmed vara aktuell
- Vindkraftsplanens riktlinjer bedöms fortsatt fungera som stöd vid lokalisering och tillståndsgivning
- I Öp2025 och FÖP C Skövde finns fortsatt tillräckligt med utpekad mark för nya bostäder. Återstående utpekade ytor för nya verksamheter bedöms vara tillräckliga för att kunna invänta en omarbetad markanvändningskarta i ett senare skede
- Det är hög prioritet att arbeta fram en utvecklingsstrategi för Skövde kommun
- Vi ska arbeta med kontinuerlig översiktlig planering (se principbild sid 6)
- Arbetsätt och processer för översiktlig planering behöver utvecklas
- Det fortsatta arbetet med översiktlig planering kommer de nästkommande åren att ske genom separata och kompletterande dokument
- I samband med revideringen av Landsbygdsprogrammet kan det vara lämpligt att utvidga programmet till att innefatta riktlinjer även för bostadsbyggnation på landsbygden, liksom riktlinjer och ställningstagande för hur kommunen hanterar frågan om exploatering på jordbruksmark i enlighet med hushållningsbestämmelserna i miljöbalken

2.1 Kontinuerlig översiktlig planering

Arbete med översiktlig planering ska pågå kontinuerligt. Detta föreslås ske i enlighet med det som illustreras av principbilden nedan. Eftersom översiktsplanens övergripande inriktning med ställningstagande, principer och riktlinjer är formulerade med långsiktighet kan översiktsplanen vid behov fortsätta hållas aktuell genom kompletteringar med tillägg och fördjupningar. Det kan handla

om ett tillägg i en enskild sakfråga (tematiskt tillägg till översiktsplanen, TÖP) eller en fördjupning inom ett begränsat geografiskt område (fördjupning av översiktsplanen, FÖP).

Att arbeta fram en översiktsplan är ett tidskrävande arbete med långa processer. Därför är det viktigt att kunna uppdatera planen kontinuerligt inom mer begränsade områden. En översiktsplan är ett strategiskt dokument som visar på kommunens långsiktiga viljeinriktning för användning av mark och vatten. Översiktsplanen har därmed ett syfte att kunna vara vägledande för mer än en mandatperiod.

En gång per mandatperiod görs i enlighet med plan-och bygglagen en prövning om översiktsplanen bedöms vara fortsatt aktuell eller inte. Denna prövning görs lämpligast mot slutet av mandatperioden. På så sätt ökar chanserna att ett eventuellt arbete med att ta fram en ny version av översiktsplanen kan göras inom en mandatperiod.

När en prövning av översiktsplans aktualitet visar att viktiga inriktningar, principer och riktlinjer inte längre stämmer eller att översiktsplanen blivit svåröverskådlig på grund av många ändringar och tillägg är det dags att omarbeta planen till ett nytt dokument. Planen behöver även omarbetas om redovisade förtätnings- och utbyggnadsområden inte bedöms täcka behovet under kommande år.

Vi gör egentligen aldrig någon "ny" översiktsplan utan uppdaterar den kontinuerligt, med olika långa tidsintervall beroende av behov och efterfrågan.

Ett löpande arbete med att ta fram strategier, program, utredningar, kartläggningar och andra underlag är en annan viktig del i arbetet med översiktlig planering. Detta ger nya kunskapsunderlag, förutsättningar och ställningstaganden in i det fortsatta arbetet.

Sammanfattande principer för kontinuerlig översiktlig planering kan formuleras på följande sätt:

1. Om översiktsplanens huvudstrategi och huvuddelen av inriktningarna i övrigt fortfarande stämmer fortsätter planen att gälla. Frågor, som inte är tillräckligt belysta eller där kommunen vill ge uttryck för en ny viljeinriktning, behandlas då i

kompletteringar genom fördjupningar och tillägg till översiktsplanen. I viss mån kanske även ett program kan vara en förtydligande handling.

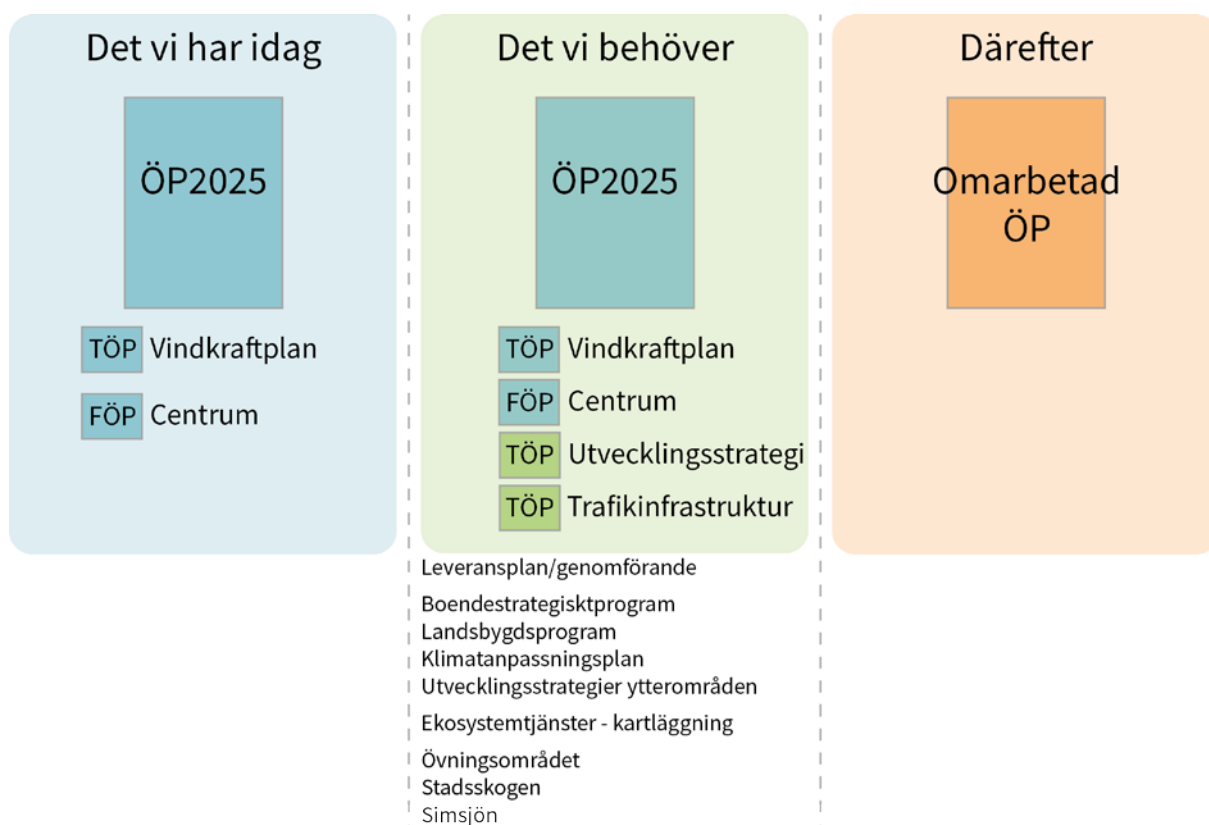
2. När viktiga inriktningar, principer och riktlinjer inte längre stämmer eller att översiktsplanen blivit svåröverskådlig på grund av många ändringar och tillägg är det dags att omarbete planen till ett nytt dokument. Planen behöver även omarbetas om redovisade förtätnings- och utbyggnadsområden inte bedöms täcka behovet under kommande år.

2.2 Prioriteringar

I verksamhetsplanen för kommunstyrelsen 2018 finns uppdrag att bland annat arbeta med att revidera kommunens boendestrategiska program, att revidera kommunens landsbygdsprogram, att ta fram en klimatanpassningsplan, samt att ta fram strategier för att utveckla ytterområdena i Skövde kommun. Samtliga dessa aktiviteter kan ses som en del i arbetet med översiktlig planering.

Ytterligare kompletterande dokument som kommunen främst bör prioritera i samband med fortsatt arbete med översiktlig planering anges nedan. När i tid samt i vilken turordning dessa bör tas fram planeras lämpligtvis i samband med kommunens årliga verksamhetsplanering.

- en utvecklingsstrategi för Skövde kommun (tematiskt tillägg till översiktsplanen)
- att studera trafikinfrastrukturen särskilt (tematiskt tillägg till översiktsplanen)
- att arbeta vidare med leveransplan och en genomförandestrategi
- kartlägga ekosystemtjänster i Skövde tätort
- fördjupning av översiktsplanen eller program för Stadsskogen
- fortsatta utredningar och lokaliseringsstudier för Övningsområdet samt för Simsjön

2.3 Utvecklingsstrategi

Under processen vid prövningen av översiktsplanens aktualitet har det framkommit (bland annat i remissvaren) ett tydligt behov av att ha en strategi och riktning i det långa perspektivet för Skövdes utveckling. Ett arbete med att ta fram en utvecklingsstrategi för Skövde kommun bör prioriteras och påbörjas så snart som möjligt.

En utvecklingsstrategi ger en vägvisning om på vilket sätt Skövde kommun ska utvecklas. Utvecklingsstrategin ger stöd och riktning för planeringen av mark- och vattenanvändningen i översiktsplanen. En utvecklingsstrategi ger även stöd vid bland annat investeringsbeslut om infrastruktur och markköp. En utvecklingsstrategi knyter an Skövdes utveckling i det regionala perspektivet.

Boverket skriver så här: ”En utvecklingsstrategi redovisar kommunens långsiktiga intentioner i grova drag. Områden, platser och stråk dit kommunen framför allt vill kanalisera utvecklingsinsatser lyfts fram, liksom särskilt viktiga samband och de områden i ett översiktligt perspektiv som har de största natur- och rekreationsvärdena. Den övergripande utvecklingsstrategin är särskilt viktig för det regionala och mellan kommunala perspektivet i översiktsplanen.”

En utvecklingsstrategi för Skövde kommun bör innehålla följande:

1. En kartbild men stråk, noder, områden etc enligt Boverkets öp-modell.
2. Ställningstaganden i text om hur Skövde kommun ska växa och utvecklas.

Exempel på frågeställningar som bör lyftas upp och genomlysas under arbetet med en utvecklingsstrategi för Skövde kommun är: På vilket sätt ska Skövde tätort fortsätta utvecklas? Växa utåt och breda ut sig? Åt vilket håll? Växa inåt? Växa på höjden? Olika delar av Skövde tätort kanske ska byggas med olika täthet? Var? Hur? Hur bygger vi hållbart? Vilken är strategin för yttertätorterna? Landsbygderna? Hur ska relationen vara mellan dem?

2.4 Arbetssätt och processer

Genom att ha ett kontinuerligt arbete med översiktlig planering (”rullande öp”) hålls den strategiska fysiska planeringen igång hela tiden. För att få så bra förutsättningar som möjligt för detta, behöver rutiner och arbetsprocesser ses över och vidareutvecklas. Till exempel genom att se över hur dialog, samverkan och samråd sker internt och externt.

Det kan också vara bra att se över hur man kan förbättra kopplingar och uppföljning i kommunens årshjul (budget, verksamhetsplan, uppföljning) så att kommunens verksamheter på ett bättre sätt kan förhålla sig till översiktsplanen - som är ett av kommunens viktiga styrdokument. På detta sätt kan årshjulet vara en del i genomförandestrategin för översiktsplanen.

3 Bakgrund

3.1 Bakgrund och syfte

Varje kommun ska enligt plan- och bygglagen ha en aktuell översiktsplan. Det innebär också att en översyn av översiktsplanens aktualitet ska göras en gång varje mandatperiod. I plan- och bygglagens 3 kap 27 § står: "Kommunfullmäktige ska mins en gång under mandattiden pröva om översiktsplanen är aktuell i förhållande till kraven i 5 §." Kraven i 3 kap 5 § säger i korta drag att av översiktsplanen ska framgå:

- grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden
- kommunens syn på hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras
- hur kommunen avser att tillgodose redovisade riksintressen och följa gällande miljö kvalitetsnormer
- hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen
- hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder
- samt områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Syftet med prövningen är att sittande politiska församling i kommunfullmäktige ska ta ställning till huruvida kommunens översiktsplan är aktuell eller inte, i enlighet med plan- och bygglagens bestämmelser. Kommunen ska alltså ta ställning till om planen överensstämmer med gällande lagar och riktlinjer. För att kommunen alltid ska ha en aktuell översiktsplan ska detta göras en gång per mandatperiod.

I enlighet med kommunstyrelsens verksamhetsplan 2017 - 2018 görs nu en aktualitetsprövning.

3.2 Processen

Arbetet med aktualitetsprövningen har i huvudsak genomförts under hösten 2017 och början av 2018. Sektor samhällsbyggnad har varit ansvarig för arbetet. Sakområdena plan, bygglov, infrastruktur, kollektivtrafik, gata, natur, miljö/klimat samt mark- och exploatering har varit delaktiga i en arbetsgrupp bestående av tjänstemännen Maria Palmqvist (sammankallande), Unnar Kristmannsson, Birgit Bjelkengren, Claes Clausen, Emma Malmrot, Mikael Zsiga, Anna Möller (del av tiden) Daniel Lindh, Jan Bremer, Sari Strömblad, Tomas Ekelund, Evalena Öman och Aron Sandling. Beredningen för samhällsbyggnad (BSB) har utgjort referensgrupp och dialogforum med politiken. Kommundirektörens ledningsgrupp (KDLG) har fått information om arbetet.

Skövde kommuns översiktsplan består idag av tre plandokument, Skövde kommuns översiktsplan ÖP2025 (antagen juni 2012), Fördjupning av översiktsplanen för Centrala Skövde, FÖP C Skövde, (antagen maj 2016) samt Vindkraftsplanen (antagen juni 2010).

Fördjupning av översiktsplanen för centrala Skövde antogs av kommunfullmäktige i maj 2016 och anses därmed vara aktuell.

Arbetet har därför innefattat en genomlysning av de två översiktsplandokumenterna ÖP2025 och Vindkraftsplanen för bedömning av dess status främst med avseende på sakinnehållet i plandokumenterna i förhållande till kraven i PBL 3 kap 5§. Den rådande politiska uppfattningen om

byggande, mark- och vattenanvändning och hushållning med naturresurser i kommunen har också legat till grund för bedömningen, bland annat genom partigruppernas remissvar.

En remiss med tio frågor har skickats till kommunens samtliga sektorer (i vissa fall även enskilda enheter), kommunalförbunden, de kommunala bolagen, de politiska partigrupperna, Stadstrafikforum, Näringslivsforum med flera. De inkomna svaren har varit en del i underlaget för kartläggning och bedömning av översiktsplanens status. Vidare har Länsstyrelsens sammanfattande redogörelse inför aktualitetsprövningen varit ett underlag.

Inkomna synpunkter återges längre fram under kapitel 5.

4 Nya förutsättningar

4.1 Utmaningar framåt

Sedan ÖP2025 antogs 2012 har fokus på en hållbar samhällsutveckling blivit än tydligare, med fokus på hållbarhetsfrågor så som hållbara resor och transporter, hållbara städer och hållbart byggande. Förändringar i klimatet ställer också ökade krav på klimatanpassning i samhället. Planering inför och hantering av skyfall, beredskap för värmeböljor, bättre kunskap om samt nyttjande av ekosystemtjänster, säkerställande av dricksvatten liksom hushållning med brukningsvärd jordbruksmark är viktiga frågor som lyfts fram i samband med samhällsplaneringen.

Behov av bostäder för alla har också fått ett utökat fokus de senaste åren. Kommunen har enligt bostadsförsörjningslagen ett ansvar att planera för att alla i kommunen ska få möjlighet att leva i goda bostäder samt att skapa goda förutsättningar för tillkomsten av bostäder.

Skövde kommun ser och verkar för en fortsatt tillväxt i kommunen med fortsatt bostadsbyggande och fortsatt tillväxt och etablering av aktörer inom näringslivet. Kommunen har som mål att bygga ca 400 bostäder/år fram till 2030. Befolkningsprognosen för Skövde kommun pekar på en befolkning år 2030 som är närmare 65 000 personer. Den största procentuella ökningen från 2016 till 2030 beräknas ske i åldersgruppen 65–79 år, medan den största numerära ökningen beräknas ske i åldersgruppen 20–44 år. (källa: bostadsmarknadsanalysen till det reviderade bondendestrategiska programmet, daterad november 2017)

Utifrån befolkningsprognosen 2016 har Länsstyrelsen beräknat bostadsbyggnadsbehovet i Västra Götalands län till drygt 96 000 bostäder fram till år 2025. För FA-region Skövde-Skara är behovet 7800 bostäder. Störst är behovet i FA-region Göteborg, men samtliga delar av länet bedöms behöva nyproduktion av bostäder.

(En funktionell analysregion (FA-region) är en region, inom vilken människor kan bo och arbeta utan att behöva göra alltför tidsödande resor. En FA-region består av en eller flera kommuner och baseras i grunden på arbetspendling över kommungräns.)

Skövdes LA-region (lokal arbetsmarknadsregion) uppgår till ca 180 000 invånare och ca 80 000 arbetstillfällen. Enligt f.d. Nuteks bedömningar kommer Skövdes och Lidköpings LA-regioner att växa samman. En ny pendlingsregion, LA Skaraborg, som omfattar alla femton kommunerna i Skaraborg med ca 250 000 invånare, skulle därmed skapas.

Skövde kommun har sedan 1990 haft positiv pendlingsutveckling. Både in- och utpendlingen har ökat stadigt sedan 1990. Inpendlingen är ca dubbelt så hög som utpendlingen vilket innebär att Skövde fyller en viktig roll i Skaraborgs näringsliv och de många arbetstillfällena lockar många att pendla från grannkommunerna.

4.2 Lagstiftning och planeringsunderlag

Förändringar i lagstiftningen och nya riktvärden liksom framtagande av nya riktlinjer, allmänna råd mm sker kontinuerligt. Som ett exempel har nya riktvärden för buller från väg och spårtrafik införts, senaste ändringen gäller från och med 1 juli 2017. Just nu finns ett förslag till lagändring i plan- och bygglagen genom två nya paragrafer med anledning av ett ökat krav på förbättrad beredskap med hänsyn till klimatets förändring. Den nya lagen föreslås träda ikraft 1 juli 2018. Miljömålen har förtydligats med etappmål och regionala tilläggs mål vilka bland annat anger att senast år 2020 ska ekosystemtjänster synliggöras i översiktsplaner, detaljplaner och vägplaner.

Likaså tillkommer efter hand nya beslut om till exempel naturreservat, biotopskydd, ändrade riksintressegränser och så vidare. Nya inventeringar och kunskapsunderlag tas fram succesivt. Detta är planeringsförutsättningar som man ska beakta och ta del av vid all planering. Kommunen uppdaterar kontinuerligt GIS-kartorna på interna webben så att områden och gränser är aktuella.

Ett antal planeringsdokument har tagits fram efter det att ÖP2025 antogs. Följande dokument är av särskilt intresse i samband med översiktsplanarbetet.

Regionala dokument

Strukturbild Skaraborg

Västra Götaland 2020, regionalt tillväxtprogram

Regionalt handlingsprogram för hållbara transporter

Regionalt trafikförsörjningsprogram

Målbild Tåg 2035

Regional cykelstrategi

Klimat 2030 - Västra Götaland ställer om, regionala klimatmål

Regionala tilläggs mål till miljömålen för Västra Götaland

Kommunala dokument för Skövde kommun

Kollektivtrafikplan

Åtgärdsvalstudie Tillgänglighet Skövde

IT-infrastrukturplan för Skövde kommun

Risk och sårbarhetsanalys

VA-plan

Vattenförsörjningsplan

Barn- och ungdomspolitiskt program

Folkhälsopolitiskt program "Folkhälsa-människor möts, verkar och mår bra"

Etableringsstrategi

Handelsutredning

Kultur- och fritidspolitiskt program

En inventering av kulturhistorisk bebyggelse

Handelspolicy och cykelstrategi är under arbete

5 Analys av läget

5.1 Länsstyrelsens sammanfattande redogörelse

Länsstyrelsen ska enligt PBL (3 kap. 28 §) i en sammanfattande redogörelse ”redovisa synpunkter i fråga om sådana statliga och mellankommunala intressen, som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet.” Kommunen begärde en sådan redogörelse i februari 2017 och Länsstyrelsen yttrande med en sammanfattande redogörelse inkom till kommunen i maj 2017.

Länsstyrelsen bifogade till sitt yttrande även ett dokument som heter ”Sammanfattande redogörelse för Västra Götalands län 2016 – översiktsplanens aktualitet och planeringsunderlag, PM 2013-11-27, senast reviderad 2017-03-15”. Dokumentet innehåller en sammanställning över vad det finns för planeringsunderlag att beakta samt länkar till sidor där man hittar mer information. Dokumentet finns tillgängligt på Länsstyrelsens webbsida.

Länsstyrelsen framför i sitt yttrande till Skövde kommun att den samlade bedömningen av gällande översiktsplans aktualitet, sett till statliga och mellankommunala intressen, är att planen till stor del även fortsättningsvis bör kunna utgöra stöd för planläggning och tillståndsgivning. Samtidigt framför man att det i vissa delar dock samtidigt är motiverat att omarbete planen och pekar då framförallt på tre punkter:

1. Riksimteresse för friluftsliv har reviderats, med ändrade gränser och uppdaterade värdebeskrivningar, sedan nuvarande översiktsplan antogs.
2. Miljö kvalitetsnormer (MKN) för vatten då det finns nya MKN för perioden 2016–2021.
3. Vad gäller hälsa och säkerhet menar Länsstyrelsen att översiktsplanen behöver hantera frågor som gäller geoteknik och översvämning på ett annat sätt än idag.

Nedan följer en sammanfattning av länsstyrelsens synpunkter. Yttrandet i sin helhet bifogas som bilaga 1.

Riksimtressen, miljö kvalitetsnormer samt hälsa och säkerhet

I Skövde kommun finns riksimtresset Skövde skjut- och övningsfält. Riksimtresset har en omgivningspåverkan dels i form av buller, dels i form av hinderfrihet.

Riksimteresse för friluftsliv har reviderats, med ändrade gränser och uppdaterade värdebeskrivningar, sedan nuvarande översiktsplan antogs. Ett exempel på det är riksimtresset Nordbillingen, som utökats med ett område runt Simsjön.

Nya MKN för perioden 2016–2021 har nyligen beslutats av vattendelegationen. De nya statusklassningar som finns i VISS (www.viss.lansstyrelsen.se) är utgångspunkten vid bedömning av vattenförekomsterna. Klassningarna har baserats på fler parametrar än vid 2009, bland annat fysisk påverkan och morfologi, vilket har medfört ändrad status på flera vattenförekomster.

När det gäller klimatanpassning kan kommunen i en kommande översiktsplan med fördel ha ett särskilt avsnitt kring klimatanpassning och beskriva på vilket sätt kommunen påverkas av de förändringar i klimatet som vi förväntas ställas inför och hur detta kan hanteras i samhällsplaneringen. I samband med ny översiktsplan är det också lämpligt att börja titta på skyfallsfrågan.

Statens geotekniska institut (SGI) bedömer ur sitt sektorsperspektiv att översiktsplanen inte är aktuell. SGI framför att översiktsplanen saknar en övergripande beskrivning av de geologiska

förutsättningarna (jordlagerförhållanden) inom kommunen samt att översiktsplanen inte berör den inverkan klimatförändringen kan ha på de geotekniska säkerhetsfrågorna ras, skred och erosion.

I gällande översiktsplan är inte Vadsbovägen (väg 2754) ner till korsningen med Nohlagavägen, markerad/omnämnd som sekundär transportled för farligt gods. Det finns ingen dokumentation om att den har plockats bort som utpekad transportled för farligt gods. Länsstyrelsen ser den som en utpekad sekundärled och den bör därför finnas med i en kommande översiktsplan.

Länsstyrelsen bedömde i granskningsyttrandet till ÖP2025, daterat 7 mars 2012, att förslaget i stort sett tillgodosåg de krav lagen då krävde. Länsstyrelsen bedömde att riksintressena beaktats på ett bra sätt, samtidigt som Länsstyrelsen lyfte fram att vindkraftsplanen innehåller områden som kan komma i konflikt med riksintresset för totalförsvaret. Vägdragning av väg 26 öster om Västra Stambanan bedömdes kunna påverka riksintresset för väg negativt.

Mellankommunala frågor

Skaraborgs kommunalförbund har tagit fram en strukturbild innehållande strategier. Skövde har en central roll i Skaraborg och det bör framgå av en kommande översiktsplan hur kommunen ställer sig till de strategier som arbetats fram för Skaraborg i strukturbilden.

Miljöskyddsområde Ranstad, nyligen uppmärksammat i Falköpings förslag till ny översiktsplan, är en mellankommunal fråga att uppmärksamma också i Skövdes översiktsplanering.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge

De områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge som pekats ut tidigare har ännu inte tagits i anspråk. Kommunen bör överväga att se över LIS-områdena i en kommande översiktsplaneprocess, och bedöma om områdena är aktuella och lämpliga.

Riktlinjer för bostadsförsörjningen

Skövde kommuns riktlinjer för bostadsförsörjningen antogs 2012. De var när de antogs tydliga och bra riktlinjer, men sedan dess har lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar förtydligats. Skövde kommun behöver arbeta fram och anta nya riktlinjer för bostadsförsörjningen. Riktlinjerna bör sedan utgöra ett underlag för kommunens översiktsplanering.

Jordbruksmark

Gällande översiktsplan beskriver innehållet i 3 kap. 4 § MB, men där det enligt översiktsplanen planeras exploateringar av jordbruksmark saknas motivering. Kommunen behöver ta ställning till om jordbruksmarken är brukningsvärd. Om jordbruksmarken bedöms brukningsvärd behöver kommunen bedöma om exploateringen är ett väsentligt samhällsintresse och om det inte finns någon annan lämplig mark att bebygga istället för brukningsvärd jordbruksmark. Om översiktsplanen får med sådana resonemang och strategier kan översiktsplanen ge bra stöd vid avvägningar mellan intressen vid efterföljande planering.

Naturmiljö

Det har skett utökningar av de tidigare skyddade områdena Djupedalsgrottans naturreservat väster om Timmersdala och Loringaskogen söder om Skultorp. Det pågår också arbete med utökningar av naturreservaten på Klyftamon.

Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att ta grepp om artskyddsfrågan redan i översiktsplanen. På översiktsplanenivå kan det handla om att identifiera skogliga värdestrakter, där man kan förvänta sig att hitta rödlistade arter, signalarter och andra skyddsvärda arter. Sökningar kan också göras i artportalen. Tillsammans kan det ge en bild av områden olämpliga för exploatering eller områden där särskilda naturinventeringar behöver föregå kommande detaljplanering.

Grön infrastruktur bör lyftas i översiktsplaneringen som en kommunal men också som en mellankommunal fråga, då det handlar om strukturer och sammanhang som är svåra att se i enskilda detaljplaner.

Övrigt

Vidare skriver länsstyrelsen om råd och rekommendationer och vill uppmärksamma kommunen på olika frågor inför kommande arbeten på ett antal områden, vad som tillkommit sedan kommunens översiktsplan antogs.

Man skriver bland annat om att det tillkommit skydd av nya områden med olika typer av naturvärden genom nyckelbiotoper, naturvårdsavtal och biotopskydd. Man pekar vidare på att kommunerna är en viktig aktör i miljömålsarbetet för att miljömålen ska vara möjliga att nå. I september 2015 beslutades om 50 nya regionala tilläggs mål. Kommunen behöver i översiktsplaneringen förhålla sig till dessa mål, likväl som till de nationella miljö kvalitetsmålen. I gällande översiktsplan skriver kommunen att särskilt fokus ska sättas på lokala miljömål. Det arbetet bör kopplas till översiktsplaneringen.

Kulturmiljölagen är en ny lag som har trätt i kraft. En av lagens viktigaste förändringar gäller fornlämningar, en tidsgräns (år 1850) har införts. Från 2014 finns också nya nationella kulturmiljömål. Länsstyrelsen arbetar med en digital karta för medeltida stadslager, bland annat Skövde stadskärna, ett material som blir användbart för översiktsplaneringen.

Länsstyrelsen skriver vidare att det finns förslag på nya föreskrifter och vägledning om innehållet i en kommunal plan för avfallsförebyggande och hållbar avfallshantering. I förslaget läggs större vikt på samordning mellan olika kommunala planer. Mål och åtgärder i avfallsplanen bör samordnas med mål och åtgärder i kommunens övriga planer och strategier med kopplingar till avfall, som till exempel översiktsplan.

Länsstyrelsen skriver också om Boverkets förslag till ÖP-modell vilken beskriver hur översiktsplanen kan byggas upp, framförallt när det gäller vilka begrepp som är lämpliga att använda såväl i text som på karta. Avsikten är att modellen ska vara så flexibel att den går att använda för alla kommuntyper och nivåer i den översiktliga planeringen. Länsstyrelsen rekommenderar att kommunen tittar på modellen för att överväga om den kan vara användbar för arbetet med översiktsplaner i Skövde kommun.

5.2 Kommunens fortsatta arbete med avseende på Lst sammanfattande redogörelse

Kommunen är medveten om att vissa av vindkraftsområdena kan komma i konflikt med totalförsvarets intressen och bemötte detta redan i granskningsutlåtandet för ÖP2025. Kommunen lade till ett stycke om detta i planbeskrivningen. I såväl ÖP2025 som i Vindkraftsplanen står att särskilt samråd ska ske med Försvarmakten för att bedöma om en eventuell konflikt med totalförsvarets intressen uppkommer eller inte. Vad gäller vägdragning av väg 26 är det kommunens avsikt att i samband med fördjupning eller planprogram för Stadsskogen, ytterligare utreda förutsättningar för ny vägdragning öster om Västrastambanan.

Kommunen uppdaterar kontinuerligt sina karttjänster och får på det sättet aktuella planeringsunderlag i GIS-format. Kommunen bedömer att de nya respektive ändrade gränserna för riksintressen och naturreservat inte påverkas av eller förändrar förutsättningarna för föreslagna utbyggnadsområden i befintliga ÖP-dokument.

Kommunen noterar att det är ändrad status med avseende på miljökvalitetsnormer på några av vattendragen i Skövde kommun inför fortsatt planering. Vid bland annat detaljplaneläggning kontrolleras uppgifterna direkt i VISS-kartan för att få aktuella uppgifter.

Kommunen arbetar under 2018 med att ta fram en klimatanpassningsplan. I det arbetet ingår bland annat att göra en skyfallskartering, en värmekartering samt en risk- och sårbarhetsanalys över Skövde kommun med avseende på klimatförändringarna. Risk- och sårbarhetsanalysen kommer även beröra ras, skred och erosion. Klimatanpassningsplanen blir ett kompletterade dokument till översiktsplanen och kommunen får ett aktuellt dokument utifrån de synpunkter som Sveriges geotekniska institut har framfört angående klimatförändringar och geotekniska säkerhetsfrågor.

Kommunen är medveten om uppgifterna om rekommenderad transportled för farligt gods på del av Vadsbovägen och beaktar detta redan idag. Kommunen kommer att uppdatera sitt planeringsunderlag i GIS-format samt i översiktsplanen i framtida arbete.

Kommunen känner till det föreslagna miljöskyddsområdet för Ranstadsverken och kommer att beakta det i det fortsatta planeringsarbetet.

Kommunen anser att redovisade LIS-områden i ÖP2025 fortfarande är aktuella då kommunen har lämnat planbesked för ett par områden samt att det finns beställning på detaljplaneuppdrag inom områdena.

Kommunen arbetar just nu med att revidera det boendestrategiska programmet. Det beräknas antas av kommunfullmäktige i juni 2018.

Kommunen kommer under 2018 att påbörja arbetet med att revidera kommunens landsbygdsprogram och då pröva att lyfta in och hantera frågan kring brukningsvärd jordbruksmark och exploatering för väsentligt samhällsintresse i det programarbetet.

Kommunen planerar att genomföra en kartläggning av ekosystemtjänster. Kommunen ser även möjligheter till kopplingar till Länsstyrelsens regionala plan för grön infrastruktur.

5.3 Remiss

I syfte att få ett bredare kunskapsunderlag har en remiss med tio frågor skickats till bland annat kommunens samtliga sektorer (i vissa fall även enskilda enheter), kommunalförbunden, de kommunala bolagen, de politiska partigrupperna, Stadstrafikforum, Näringslivsforum med flera. Remissen har skickats ut till 44 remissinstanser. Se bilaga 2. De inkomna svaren har varit en del i underlaget för kartläggning och bedömning av översiktsplanens status.

Merparten uppfattar översiktsplanen som lättillgängligt och man vill kunna använda den både digitalt och i pappersformat.

Framförda synpunkter handlar i mycket om arbetssätt, processer, dialog samt fortsatt genomförande. Synpunkter på behov och efterfråga på mer mark för byggnation framförs också.

Framförda synpunkter i de inkomna remissvaren kan sammanfattas i följande punkter:

- Önskan om en plan som sträcker sig längre fram i tiden. Finns behov av ett mer långsiktigt perspektiv.
- Önskemål om en genomförandebeskrivning. Hur och när ska olika områden i översiktsplanen bebyggas?
- Påtalar stort behov av att utveckla arbetsprocesser och dialog så att helhetsbedömningar kommer i sitt sammanhang tidigt. Flera sektorer anser

att deras frågor bättre bör vägas in i planarbete. Flera remissinstanser uttrycker en önskan om att komma in tidigt i arbetet.

- Påtalar behov av att utreda nästa utbyggnadsområde för bostäder respektive verksamheter. (merparten ligger inom nuvarande öp, men pekar även på ett par nya områden)
- Studera trafikinfrastrukturen särskilt.
- Hantera landsbygdsfrågorna. Hur och var kan och vill vi bygga? Förhållningssätt till exploatering på jordbruksmark.
- Behov av mer mark för verksamheter.
- Klimatfrågan, Översvämningar, Skyfall, Skred, Ekosystemtjänster, Hållbarhetsperspektiv.
- Detaljsynpunkter angående uppgifter i texterna i öp som är gamla mm.
- Information om bland annat nyttillkomna program, affärsplaner, riskanalys mm som är bra inför kommande arbeten

En sammanställning av inkomna remissvar återfinns i bilaga 3.

5.4 De tre ÖP-dokumenterna

Utöver vad som framkommit genom remissvar samt Länsstyrelsens yttrande och vad som redovisats ovan, kan följande konstateras om de tre översiktsplanedokumenterna.

5.4.1 ÖP2025

I inledande texter till angivna riktlinjer för olika avsnitt och områden i ÖP2025 finns siffror som är gamla, då de refererar till äldre statistik och ibland även äldre dokument. Detta får betraktas som den nulägesbild som var när ÖP2025 arbetades fram. Principer och riktlinjer påverkas dock inte av de gamla siffrorna varför riktlinjerna fortsatt bedöms vara aktuella.

En del av de utpekade exploateringsytorna för bostäder och verksamheter är genomförda och bebyggda, men det återstår fortfarande mycket mark som inte är genomförd. ÖP2025 och FÖP C Skövde har sammantaget utpekade markområden som ger förutsättningar för minst 6000 nya bostäder. Med ett mål i Skövde kommun om att det ska byggas 400 nya bostäder per år, så finns idag en planberedskap i översiktsplanen som räcker ca 15 år framåt i tiden. Utöver detta arbetar kommunen just nu (2018) med ett planprogram för stadsdelsutveckling och förtätning i Södra Ryd, vilket kommer att ge ytterligare tillskott till möjligt antal nya bostäder i Skövde.

Av de utpekade ytorna för verksamheter inom ÖP2025 finns uppskattningsvis ca 830 000 kvm kvar att exploatera.

Delar av det som redovisas på karta i ÖP2025 är att betrakta som planeringsunderlag, så som till exempel riksintresseområden, naturreservat och transportleder för farligt gods. Dessa planeringsunderlag i form av kartor finns uppdaterade och lätt tillgängliga på kommunens interna GIS-kartor samt på ansvariga myndigheters webbsidor.

En fråga som ÖP2025 inte behandlar så tydligt är klimatanpassning. Därför föreslås klimatanpassningsplanen, vars arbete nu är påbörjat, att bli ett kompletterande dokument till översiktsplanen.

5.4.2 Fördjupning av översiktsplanen för centrala Skövde

En fördjupning av översiktsplanen för centrala Skövde antogs av kommunfullmäktige 2016 och anses därmed vara aktuell. Någon fördjupad granskning av denna plan har därför inte gjorts i detta arbete.

5.4.3 Vindkraftsplanen

Vindkraftsplanens riktlinjer och ställningstaganden för vad man ska beakta vid en etablering av nya vindkraftverk är fortfarande aktuella och bedöms fortsatt kunna ge vägledning vid en prövning.

Inom Skövde kommun finns inga utpekade områden av riksintresse för vindenergi. Enligt uppgifter från miljöförvaltningen östra Skaraborg har det sedan 2010 när vindkraftsplanen antogs, inte prövats något tillståndsgivande för etablering av vindkraft i Skövde kommun.

6 Bilagor

- Bilaga 1. Länsstyrelsens yttrande 2017-05-05, Sammanfattande redogörelse Skövde kommun
- Bilaga 2. Remiss gällande aktualitetsprövning av översiktsplanen, 2017-10-06
- Bilaga 3. Sammanställning av inkomna synpunkter vid remiss angående aktualitetsprövning av ÖP, 2018-04-13

Sektor Samhällsbyggnad

Unnar Kristmannsson
Planchef

Maria Palmqvist
Samhällsplanerare